

राजकीय संस्कृतीचे वस्त्रहरण!

महाराष्ट्र विधान मंडळाचं पावसाळी अधिवेशन जेथे राज्यातील महत्त्वाच्या प्रश्नांवर चर्चा व्हायला हवी होती, ते अधिवेशन गुरुवारी अशीलंतेचा, व्यक्तिगत आरोप-प्रत्यारोपांचा आणि हाणामारीच्या घटनांचा आखाडा बनून गेले आहे. जितेंद्र आव्हाड आणि गोपीचंद पडळकर या दोन आमदारांमधील वाद इतक्या टोकाच्या पातळीवर गेला की, विधान भवनासारख्या सर्वोच्च लोकशाही संस्थेच्या भिंतीही आज तडतडल्या असतील. जनतेच्या प्रतिनिधींनी समस्यांवर मार्ग शोधायचा सोडून परस्परद्वेष, गलिच्छ भाषेचा वापर आणि बोटचेपेपणा केला, तर सर्वसामान्यांनी वाद कुणाकडे मागायची असाही प्रश्न उपस्थित होतो. जितेंद्र आव्हाड हे अनुभवी, स्पष्टवक्ते आणि प्रसंगी वादग्रस्त असले तरी त्यांनी सार्वजनिकरित्या व्यक्त केलेला संताप केवळ राजकीय नाही, तर एक प्रतिनिधी म्हणून वाटणाऱ्या असुरक्षिततेचा होता. ‘मोकळी हवा खाण्यासाठी बाहेर पडलो आणि हे सगळे मलाच मारण्यासाठी आले होते,’ हे वाक्य म्हणजे विधान भवनातील सुरक्षिततेच्या खोट्या आभासाची उकल आहे. जर एक आमदार भाषण करून बाहेर येतो आणि त्याला लांबीत भिडणे, शिवांची लातखोली वाहणे आणि धमकी मिळणे अशा प्रसंगांना सामोरे जावे लागत असेल, तर मग विधान भवन आणि नाका यामध्ये फरक तरी काय राहतो? हे बघून प्रश्न पडतो की, येथे लोकशाहीचे नियम चालतात की रस्त्याच्या मवाल्यांचा कायदा? विधानभवनात गुरुवारी घडलेल्या या लांछनास्पद प्रकारामुळे पुरोगामी महाराष्ट्राच्या आदर्श राजकीय संस्कृतीचे वस्त्रहरण झाले आहे. या संपूर्ण घटनेचा सर्वात भयानक भाग म्हणजे विधान भवनात आमदारांनाच असुरक्षित वाटू लागणे. राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी, गृहमंत्र्यांनी आणि सभागृहाच्या अध्यक्षांनी याची गांभीर्याने दखल घेतली नाही, तर उद्या कोणीही विरोधकाला धमकावू शकतो, हात उचलू शकतो आणि विधान भवनातील चर्चा केवळ आरडाओरड आणि गोंधळपुरती मर्यादित राहील. जर विधिमंडळाच्या कार्यंयांवर असा राजकीय हिंसाचार पोहोचला असेल, तर यापुढचे पाऊल लोकशाहीचा अंत असू शकतो. सत्तेचा फायदा उचलत राजकीय पक्ष अशा ‘कार्यकल्या’चा आधार घेत असतील तर ही लोकशाहीसाठी सर्वात मोठी विडंबनात्मक शोकांतिका ठरते. अध्यक्ष राहुल नावेंकर यांनी या प्रकरणाची दखल घेतली, अहवाल मागवला हे योग्य आहे, पण प्रश्न आहे कारवाई होणार तरी किती दूरवर आणि कोणार? आजवर अशा वादांवर फक्त तात्कालिक निषेध, काही काळजीपूर्वक विधाने आणि दोन दिवसांनंतर विस्मरण सापलीकडे फारसे काही झालेले नाही. जितेंद्र आव्हाड आणि गोपीचंद पडळकर यांच्यातील वाद प्रामुख्याने सामाजिक आणि राजकीय विचारसरणीतील आकाश मतभेदांमुळे सुरू झाला आहे. आव्हाड हे पुरोगामी विचारसरणीचे, बहुजन हिताचे समर्थन करणारे नेते आहेत, तर पडळकर हे भाजपचे आक्रमक, ओबोसी नेतृत्व मांडणारे आमदार आहेत. दोघेही समाजातील दुर्लक्षित घटकांबद्दल बोलत असले तरी त्यांची मांडणी, शब्दांची धार आणि राजकीय भूमिका यामध्ये मोठा फरक आहे. जात, आरक्षण, बहुजन प्रतिनिधित्व आणि सत्तेतील समावेश यासारख्या विषयांवर दोघे परस्परविरोधी भूमिका घेतात, त्यामुळे त्यांच्यात वारंवार सार्वजनिक वाद, आरोप-प्रत्यारोप आणि टीका होण्याचे प्रसंग घडतात. या मतभेदांना व्यक्तिगत टीका आणि धारदार वक्तव्यांची किनार मिळाल्यामुळे वाद अधिक तीव्र होत गेला आहे. दोघांमध्ये वैचारिक टोकदारपणा आहेच, पण राजकीय शत्रुत्वही तितकेच खोल आहे. पण या सगळ्यात सभागृहाचे नियम, आचारसंहिता आणि सुसंस्कृत राजकारण दफन झालंय, हे दोघांनाही लक्षात आले तर मिळवले. या वादातून जे स्पष्टपणे समोर येते, ते म्हणजे महाराष्ट्राच्या राजकीय संस्कृतीची घसरलेली पातळी. महाराष्ट्राची राजकीय संस्कृती ही एकेकाळी देशासाठी मार्गदर्शक ठरणारी होती. या भूमीने लोकशाही मूल्यांची निष्ठा राखणारे, जनतेसाठी जाज्वल्य झुंजणारे आणि वैचारिक धार असलेले नेतृत्व दिले होते. बाळासाहेब ठाकरे यांच्यासारखा कडवट, पण स्पष्टवक्ता नेता असो, किंवा शरद पवारांसारखा मुसद्दी आणि अनुभवी राजकारणी. याच मातीतून यशवंतराव चव्हाण, शरद जोशी, गोपीनाथ मुंडे, वसंत दादा पाटील, सुधाकरराव नाईक यांच्यासारखी तलविष्ट, समाजाभिमुख नेतृत्व उभी राहिली. पण आज या राज्यातील राजकीय शिस्त, तकाधरित चर्चा आणि सहिष्णुतेची परंपरा रसातळाला गेली आहे. हनी टॅप्पसारख्या प्रकरणांत अडकलेले अधिकारी आणि मंत्री, सभागृहाच्या पार्यांवर हातधाईस येणारे आमदारांचे कार्यकर्ते, आई-व्हिणींवरून सार्वजनिक शिऱ्या आणि त्यानंरही कोणत्याही राजकीय नेत्याकडून स्पष्ट माफीनामा नव्हे, तर याचा ‘राजकीय उपयोग’ कसा करता व्हायला, याचे गणित मांडणे ही सगळी परिस्थिती एक गोष्ट स्पष्ट करते की, राजकारणाचं केंद्र आता जनतेच्या हितावरून सरकारच्या वैयक्तिक इंगी आणि संस्थेच्या प्रदर्शनावर येऊन ठेपलंय. महाराष्ट्रात राजकीय संस्कृतीचे अधःपतन हे असंवेदनशीलता, जबाबदारी टाळण्याची वृत्ती आणि ‘नाटकबाज राजकारण’ करण्याच्या प्रवृत्तीचा परिणाम आहे. या अधोगतीला जबाबदार कोण? सत्ताधारी पक्ष, विरोधक, माध्यमे, की सामान्य जनता? खरे तर या सगळ्यांचा एकत्रित निष्काळजीपणा आणि मतांपुढे मूल्य गहाण टाकण्याची वृत्ती ही मुख्य कारणे आहेत. माध्यम ‘कॅटेंट’च्या नशेत चांगलं राजकारण झाकतात आणि वादग्रस्त वक्तव्यांना हायलाइट करतात. जनता ‘जमवं’ की टाळ्या मारते, ‘न जमलं’ की दुसऱ्या नेत्याकडे वळते. नेते तर या सगळ्या खेळाचे रंगमंच सजवणारे, त्यात अभिनय करणारे आणि शेवटी मिळलेल्या प्रतिसादावरचं राजकीय भांडवल करणारे. त्यामुळेच आज कुणीही राजकारणात येताना तत्व बाळगण्याच्या, नीतिमतेच्या किंवा लोकसेवेच्या गोष्टी करत नाही, त्या फक्त प्रचारगीतांत उरतात.

पावसाळी अधिवेशनाचा अंतिम आठवडा सुरू आहे. शुक्रवारी अधिवेशन संपेल, तेव्हा सत्ताधारी पक्ष आणि विरोधक यांच्या हाती काय पडले असेल, याचा लेखाजोखा मांडणे फारसे कठीण काम नाही. सरकारच्या दृष्टीने विधेयके मंजूर झाली, पुरवणी मागण्या मान्य झाल्या, अशा दोनच जमेच्या बाजू असतील. विरोधकांच्या दृष्टीने काय, तर भरीव असे काहीच नाही. विधिमंडळ हे जनतेच्या आशा-आकांक्षांचे प्रतीक असते. जनतेच्या मनात ज्या ज्या गोष्टी आहेत, त्यातील बहुसंख्य गोष्टींचे प्रतिबिंब सभागृहाच्या कामकाजात उमटायला हवे. त्यावर विरोधी पक्षाने जाब विचारायला हवा आणि सरकारने जबाबदारीने व्यक्त व्हायला हवे, शंकांचे निरसन करायला हवे. त्यासाठी विरोधकांमध्ये त्वेष असायला हवा आणि सत्ताधारी पक्षात जबाबदारीचे भान असायला हवे. जबाबदारीत नम्रता असेल, तर ती अनेक उजळ भासते.

अनेक जुन्या जाणत्या मंडळींनी महाराष्ट्राच्या विधिमंडळात योगदान दिले आहे. बाळासाहेब भारदे म्हणत - केवळ बहुमत आहे म्हणून वेपवाई नसावी आणि बहुमत नाही म्हणून दांडगाई नसावी. लोकांची भलाई हीच आपली कमाई, अशी भावना उभयपक्षी असेल, तर काही सत्तारूढांची वेपवाई आणि काही विरोधकांची दांडगाई या गोष्टी काही होऊन लोकशाहीची पुण्याई कृतार्थ बनेल. हे तत्त्वज्ञान गळी उतरण्याचा काळ संपला आहे, हेही तितकेच खरे. जन सुरक्षा विधेयकावर उलट-सुलट चर्चा सुरू आहे. हे विधेयक आणण्याची खरेच गरज होती का, यावर जनमानसात चर्चा सुरू आहे.

राज्यात कडवी डावी चळवळ दोनच जिल्ह्यांत थोडीफार शिल्लक आहे. तरीही त्यासाठी इतका कायदा हवाच का, यावर पुरेसे स्पष्टीकरण येत नाही. लोकशाहीत लोकभावना सर्वश्रेष्ठ असते, हे मान्य असेल तरच पुढच्या चर्चेला अर्थ आहे. आपल्याकडे निवडणूक जवळ आली की त्या चार-सहा महिन्यांत ज्या ज्या घडामोडी घडतात, प्रामुख्याने त्याचेच प्रतिबिंब मतदानातून उमटते, असा इतिहास आहे. जर त्या काळात सरकारी पक्ष लोकांना आवडतील, असे निर्णय घेऊन निवडणुकीला सामोरा जात असेल, तर मगल्या चार-साडेचार वर्षांत लोक का नाराज आहेत, किती आंदोलने झाली, शेतकरी, कागता, विद्यार्थी, बेरोजगार यांच्या काय भावना आहेत, त्या कशा पद्धतीने उमटतात, याची चिंता करण्याची गरज आहे. त्यासाठी वेगवेगळे कायदेशीर पर्याय धुंडाळण्याची खरेच गरज आहे का?

जन सुरक्षा कायद्यानंतर नागरी सुधारणांसाठी आवश्यक म्हणून महाराष्ट्र प्रादेशिक नगरकरणा कायद्यात २५ प्रकारच्या दुरुस्त्या केल्या जात आहेत. केंद्राचा निधी मिळावा व अनेक योजना हाती घेता याव्यात, यासाठी प्रशासनाला बरेच अधिकार दिले जाण्याचे सुतोवाच यात आहे. त्याची यादी पाहिली, तर उद्या शहरांमध्ये निवडून येणाऱ्या नगरसेवकांना फारसे काम उरेल की नाही, हा प्रश्न पडावा. हे दोन्ही मुद्दे झाले तात्त्विक. महायुतीत बऱ्याच गमती-जमती सुरू आहेत, असे वाटतावरण आहे. सामाजिक न्याय मंत्री संजय शिरसाट यांच्याशी संबंधित काही गोष्टी बाहेर आल्या. त्या कुटून आणि कशा आल्या असाव्या, याची चर्चा विधानभवन परिसरात असते. महायुतीच्या आधीच्या सरकारच्या काळात, तेव्हांचे मंत्री अब्दुल सत्तार व तानाजी सावंत यांच्याबाबत अशीच चर्चा होत असते. त्यांचे मंत्रीपद गेले, तेव्हा ते ब्र सुद्धा काढू शकले नाहीत. एवढ्या पराक्रमांची यादी त्यांच्यासमोर ठेवली गेली होती, असे म्हणतात. उद्धव ठाकरे यांच्या शिवसेनेचे खासदार संजय राऊत यांनी आणखी काही व्हिडीओ व्हिल्प असल्याचे म्हटले आहे. या व्हिल्प कोणाशी संबंधित असाव्यात, या भीतीने काही मंत्री बरेच धास्तावले आहेतच, असे म्हणतात.

मंत्र्यांचे वादग्रस्त निर्णय असोत वा संजय गायकवाड यांनी कॅंटीनच्या कर्मचाऱ्याला केलेली मारहाण असो, यातून एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेची बरीच अडचण झाली आहे. आपल्या मनातील अस्वस्थता शिंदे यांनी सोमवारी रात्री झालेल्या बैठकीत व्यक्त केली. ती प्रसारमाध्यमांनाही कळेल, अशी व्यवस्था झाली. येत्या काही महिन्यांत त्यांना स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांना सामोरे जायचं आहे. अशा वेळी आपले सहकारी वेगवेगळ्या प्रकरणात अडकलेले असणे त्यांना परवडणारे नाही. वादग्रस्त सहकाऱ्यांना वाचवायला भाजप किंवा राष्ट्रावादी पुढे येणार नाही, हे ओघाने आलेच. यापुढची वाटचाल शिंदे सेनेला बहुदा आपल्या बळावरच करावी लागणार आहे. सहयोगी

चाचपडते विरोधक, धडपडते सरकार

पावसाळी अधिवेशनात सरकारने काही विधेयके मंजूर करून आपली कागदोपत्री कामगिरी दाखवली, पण विरोधकांची एकजूट आणि प्रभाव कमी जाणवला. विधिमंडळातही महाविकास आघाडीची तोंडे वेगवेगळ्या दिशांना आहेत. विरोधकांमध्ये गोंधळ कायम आहे, त्यामुळे सत्ता-विरोधक दोघेही चाचपडताना दिसतात.

पक्ष म्हणून कोणीही ढाल बनण्याची शक्यता नाही. ठाकरे यांची सेना संपली-संपली, आता तिथे कोणी नाही, असे म्हणून हिनवट जात असताना, शिंदेंच्या मंत्र्यांच्या क्लिप त्याच पक्षाकडे जातात, यात खूप काही आले. दुसऱ्या बाजूला विरोधी पक्षात काही आलबेल नाही. महाविकास आघाडीच्या आमदारांची एकही बैठक अधिवेशन काळात झाली नाही. बैठकीचा दिवस ठरला होता आणि त्यासाठी काँग्रेसचे राज्य प्रभारी रमेश के-नीथीला मुंबईत येणार होते. पण त्यांचा दौरा रद्द झाला, वशी बैठकही रद्द झाली. त्यानंतर उद्धव ठाकरे म्हणाले की, इंडिया आघाडीची बैठक व्हायला हवी. परिस्थिती आता बदलली आहे. उद्धव ठाकरे हे स्वतः आपले बंधू राज ठाकरे यांच्याशी राजकीय समझोता करण्यास इच्छुक आहेत आणि राज यांचे सैनिक हिंदी भाषिकांवर हात उचलत आहेत.

बिहारमध्ये विधानसभा निवडणुकीला सामोरे जात असताना हिंदी भाषिकांना होणारी मारहाण आणि ठाकरे बंधूंची सलगी काँग्रेसला परवडणारी नाही. कायदा राज यांचे सैनिक मारहाण करतात, असे दिसत असताना, काही दिवसांपूर्वी उद्धव यांच्या सैनिकांनी एका शिक्षालयाकाला मारहाण करत हा प्रकार एकतर्फी दिसणार नाही, याची तजवीज केली. आता काँग्रेस बिहारच्या मतदारांसमोर उद्धव ठाकरे यांच्यासोबत इंडिया आणि महाविकास आघाडीचा लेखाजोखा कसा मांडणार? आणि भाजपाच्या तोफांना कसा तोंड देणार? या चिंतेने बहुतेक काँग्रेसच्या गेटात शांतता आहे. ती बरीच बोलकी आहे. ही परिस्थिती कशी निर्माण झाली आणि त्याची नेपथ्यरचना कोणी तयार केली, तेव्हा आपण काय विचार करत होतो, याचा अभ्यास करण्याची वेळ ठाकरे यांच्यावर येणार आहे.

मुंबईतील जो उत्तर भारतीय मतदार, ज्यात हिंदू-मुस्लीम दोघेही आहेत, तो उद्धव ठाकरे यांच्याशी आमचे वैर नाही असे म्हणत होता. तो मारझोडीनंतर आणि राज यांच्याशी सलगीच्या प्रयत्नानंतर त्यांच्यासोबत कसा राहील, याचीही चिंता त्यांना करावी लागणार आहे. मराठीच्या मुद्द्यावर ठाकरे यांना वेगळे केले की हिंदुत्वाच्या नावावर इतर मतदारांचे संघटन करणे सत्ताधारी बाजूला कठीण जाणार नाही. विधिमंडळातही महाविकास आघाडीची तोंडे वेगवेगळ्या दिशांना आहेत. जन सुरक्षा विधेयक फारशी खळबळ न होता विधानसभेत संमत झाले. या विधेयकाला असहमती दर्शवणारे पत्र भास्कर जाधवांनी आधीच दिले होते. त्याची दखल संयुक्त चिकित्सा समितीने घेतली नाही, तसा उल्लेखही समितीच्या अहवालात आला नाही. यावर जाधव यांनी विचारणा केल्याचेही दिसले नाही. मार्क्सवादी कम्युनिस्ट पक्षाचे विनोद निकोले यांनी केलेले विरोधी मतदान वगळता विरोध दिसलाच नाही. विधान परिषदेत मात्र वेगळे चित्र दिसले. तिथे सभालयाग झाला आणि विरोधी पक्षांनी आपल्या विरोधाची नोंद केली. विरोधकांमधील गोंधळाचे पडसाद उमटत राहणार आहेत.

बिहारमध्ये येत्या नोव्हेंबरमध्ये विधानसभेच्या निवडणुका होत आहेत. त्या पार्श्वभूमीवर केंद्रीय निवडणूक आयोगाने जून महिन्यात एक निर्णय घेतला. या निर्णयावरून बिहारसह संपूर्ण देशात विवाद निर्माण झाला. तो निर्णय होता बिहारमध्ये मतदारयाद्यांची सविस्तर फेरतपासणी करण्याचा. लोकप्रतिनिधित्व कायदा, १९५० मधील कलम २१ (३) नुसार केंद्रीय निवडणूक आयोगाला अशा पद्धतीने कोणत्याही मतदारसंघामध्ये विशेष फेरतपासणी करण्याचा अधिकार मिळाला आहे.

त्याच अधिकारांचा वापर करून निवडणूक आयोगाने संपूर्ण बिहार राज्यासाठी ही मोहीम राबविण्याचा निर्णय घेतला. या प्रकरणाची दुसरी बाजू अशी की, या फेरतपासणी मोहिमेसाठी निवडणूक आयोगाने मतदारांची जी कागदपत्रे ग्राह्य धरण्याचे निश्चित केले, त्यामध्ये आधार कार्ड, मतदार ओळखपत्र आणि शिधापत्रिका यांचा समावेश केलेला नाही.

निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर ही मोहीम राबविण्यावरून आणि निवडक कागदपत्रेच त्यासाठी ग्राह्य धरण्यावरून विरोधकांनी आयोगावर टीकेची झोड उठवली. आता या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयात सुनावणी सुरू आहे. या पार्श्वभूमीवर निवडणूक आणि मतदारयाद्या यासंदर्भातील तीन महत्त्वाच्या खटल्यांमध्ये याआधी काय घडले होते. हे सजग नागरिक म्हणून आपण समजून घेणे महत्त्वाचे आहे. या तिन्ही खटल्यांमध्ये मतदारयाद्यांवरूनच याचिकाकर्ते त्या त्या वेळी न्यायालयात गेले होते.

लोकप्रतिनिधित्व कायदा, १९५० च्या कलम २१ मध्येच मतदारयाद्या तयार करण्याचे काम हे निवडणूक आयोगाचे असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. प्रत्येक मतदारसंघनिहाय या मतदारयाद्या तयार करव्या लागतात. त्यामधे प्रत्येक लोकसभा आणि विधानसभा निवडणुकीपूर्वी आवश्यक ते बदल करण्याचे कामही निवडणूक आयोगावरच सोपविण्यात आले आहे. याशिवाय कोणत्याही वर्षात निवडणूक आयोग या मतदारयाद्यांमध्ये आवश्यक असलेले बदल करू शकतो, असेही या कलमात म्हटले आहे.

याव्यतिरिक्त एखाद्या किंवा एकापेक्षा अधिक मतदारसंघांमध्ये विशेष फेरतपासणी करण्याचा अधिकार आयोगाला देण्यात आला आहे. म्हणजेच काय तर मतदारयाद्यांमध्ये आवश्यक ते बदल करण्याचे आणि फेरतपासणी करण्याचे अधिकार निवडणूक आयोगाला कायद्यानेच दिलेले आहेत. याव्यतिरिक्त राज्यघटनेच्या अनुच्छेद ३२४ ते ३२९ मध्येही केंद्रीय निवडणूक आयोगाबद्दल, मतदान कोण करू शकते याबद्दल, न्यायालयात याविषयात दाद कशी

मतदार याद्यांची फेरतपासणी आणि तीन महत्त्वाचे निकाल

लोकप्रतिनिधित्व कायदा, १९५० च्या कलम २१ मध्येच मतदारयाद्या तयार करण्याचे काम हे निवडणूक आयोगाचे असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे. प्रत्येक मतदारसंघनिहाय या मतदारयाद्या तयार कराव्या लागतात. त्यामध्ये प्रत्येक लोकसभा आणि विधानसभा निवडणुकीपूर्वी आवश्यक ते बदल करण्याचे कामही निवडणूक आयोगावरच सोपविण्यात आले आहे. याशिवाय कोणत्याही वर्षात निवडणूक आयोग या मतदारयाद्यांमध्ये आवश्यक असलेले बदल करू शकतो. म्हणजेच काय तर मतदारयाद्यांमध्ये आवश्यक ते बदल करण्याचे आणि फेरतपासणी करण्याचे अधिकार निवडणूक आयोगाला कायद्यानेच दिलेले आहेत.

मागता येईल, याबद्दल सविस्तर विवेचन करण्यात आलेले आहे.

या सगळ्यातून एक प्रकारे निवडणूक आयोगाचे स्वातंत्र्य अधोरेखित करण्यात आले आहे, जे सुद्ध लोकशाहीसाठी आवश्यकही आहे. या सगळ्या पार्श्वभूमीवर बिहारमधील निर्णयावरून देशात चर्चा होते आहे. बिहारप्रकरणी आता महिनाअखेरीस पुन्हा सर्वोच्च न्यायालयात सुनावणी होईल. तोपर्यंत आपण जुन्या खटल्यांमध्ये काय झाले होते पाहूया.

इंद्रजित बरुआ वि. केंद्रीय निवडणूक आयोग:- हा खटला होता १९७९ चा. त्यावेळी आसाममधील विधानसभा निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर काही याचिकाकर्त्यांनी गोवाहाटी उच्च न्यायालयात याचिका (रिट पिटिशन) दाखल केल्या होत्या. या निवडणुकीतील मतदारयाद्या सदोष असल्यामुळे ही निवडणूकच स्थगित करण्यात यावी, अशी याचिकाकर्त्यांची मागणी होती.

याचिकाकर्त्यांची बाजू ऐकल्यावर न्यायालयाने निवडणूक स्थगित करण्याची मागणी फेटाळली. त्यानंतर तिथे विधानसभा निवडणूक पार पडली. निवडणुकीचा कार्यक्रम संपुष्टात आल्यावर पुन्हा एकदा काही याचिका (रिट) त्याच उच्च न्यायालयात दाखल झाल्या. त्यामधे नवी विधानसभा विसर्जित करण्याची मागणी करण्यात आली होती. निवडणूक आयोगाने या सगळ्या याचिकांची सुनावणी सर्वोच्च न्यायालयात घेण्यात यावी, अशी मागणी केल्यानंतर या सर्व याचिका सर्वोच्च न्यायालयात दाखल झाल्या.

तिथे दोन्ही बाजूंचे युक्तवाद ऐकल्यावर सर्वोच्च न्यायालयाने १९८४ मध्ये सर्व याचिका फेटाळून लावल्या. याचिका फेटाळताना न्यायालयाने म्हटले

होते की संपूर्ण विधानसभेची निवडणूक रद्द करण्याची मागणी ही केवळ रिट याचिकेच्या माध्यमातून करता येणार नाही. निवडणुकीसंदर्भात कोणताही वाद असेल, तर राज्यघटनेतील अनुच्छेद ३२९ (ब) नुसार इलेक्शन पिटिशनच्या माध्यमातूनच त्याविरोधात उच्च न्यायालयाचा दरवाजा ठोठावला पाहिजे. लक्ष्मी चरण सेन वि. ए. के. एम. हसन उझमान :- हा खटला होता १९८२ मधील. त्यावेळी पश्चिम बंगालमधील विधानसभा निवडणुकीपूर्वी काही याचिका (रिट पिटिशन) कोलकाता उच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आल्या. विधानसभा निवडणुकीपूर्वी योग्य पद्धतीने मतदारयाद्या तयार करण्यात आल्या नसल्याने त्यामुळे निवडणुकीपूर्वी पुन्हा एकदा याद्या नीटपणे तयार करण्यात याव्यात, अशी याचिकाकर्त्यांची मागणी होती.

एकसदस्यीय खंडपीठापुढे त्यावर सुनावणी झाली. उच्च न्यायालयाने निवडणूक आयोगाला मतदारयाद्या नव्याने तयार करण्याचे आदेश त्यावेळी दिले. तसेच जोपर्यंत याद्या नव्याने तयार होत नाहीत, तोपर्यंत राज्यातील निवडणूक अधिकाऱ्यांनी आयोगाचे कोणतेही आदेश पाळू नये, असेही म्हटले. या निकालानंतर निवडणूक आयोगाने सर्वोच्च न्यायालयाचे दरवाजे ठोठावले.

सर्वोच्च न्यायालयाने बहुमताने कोलकाता उच्च न्यायालयाचा निकाल फेटाळला. यावेळी न्यायालयाने म्हटले होते की मतदानाचा अधिकार हा कायद्याने मिळलेला असून, तो प्रत्येक मतदाराला मिळलेला आहे. कोणत्याही राजकीय पक्षाला हा अधिकार मिळलेला नाही. म्हणजेच मतदारयाद्यांबद्दल काही प्रश्न असेल, तर संबंधित मतदार त्याविरोधात दाद मागू शकतात. राजकीय पक्षांना तो अधिकार नाही. निवडणूक आयोग जे काही निर्देश राज्यातील मुख्य निवडणूक

आयुक्तांना देते, ते जरी कायदा म्हणून गृहीत धरण्यात येत नसले, तरी त्याचे पालन करणे हे बंधनकारक आहे.

याच खटल्यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने उच्च न्यायालयांनाही महत्त्वाचे निर्देश दिले होते. ज्यामध्ये राज्यातील निवडणूक कार्यक्रम पुढे ढकलावा लागेल, असे कोणतेही आदेश उच्च न्यायालयाने देऊ नयेत. राज्यघटनेतील तरतुदींनुसार राज्यातील सरकार अस्तित्त्वात येऊन काम करणे अपेक्षित आहे. त्याला छेद देणारे कोणतेही आदेश उच्च न्यायालयाने देऊ नयेत, असे सर्वोच्च न्यायालयाने या निकालात म्हटले होते.

नरेंद्र खेनी वि. माणिकराव पाटील : कर्नाटकमधील विधान परिषदेसाठी बिदर स्थानिक स्वराज्य संस्था मतदारसंघात झालेल्या निवडणुकीला आव्हान देणारी निवडणूक याचिका (इलेक्शन पिटिशन) तेथील उच्च न्यायालयात दाखल केली. मे १९७४ मध्ये ही निवडणूक झाली होती. याचिकाकर्त्यांचे असे म्हणणे होते की या निवडणुकीत नामनिर्देशन पत्र दाखल करण्याच्या अखेरच्या दिवशी दुपारी तीन वाजल्यानंतर काही नावे मतदारादीमध्ये नव्याने घालण्यात आली होती.

लोकप्रतिनिधित्व कायदा, १९५० मधील कलम २३ (३) नुसार निवडणुकीसाठी नामनिर्देशन पत्र दाखल करण्याच्या शेवटच्या दिवसानंतर मतदारयाद्यांमध्ये कोणताही बदल करता येत नाही. नव्याने कोणतेही नाव दाखलला करता येत नाही. याचा अर्थ नामनिर्देशनपत्र दाखल करण्याच्या शेवटच्या दिवशी जी मतदारादी असेल, तीच निवडणुकीसाठी अंतिम मतदारादी म्हणून निश्चित केली जाईल.

वरील खटल्यामध्ये नामनिर्देशनपत्राच्या अखेरच्या दिवशी दुपारी ३ वाजल्यानंतर काही नावे मतदारयादीत दाखल करण्यात आल्याचे याचिकाकर्त्यांचे म्हणणे होते. दोन्ही बाजूंचे युक्तिवाद आणि पुरावे बघितल्यावर कर्नाटक उच्च न्यायालयाने संबंधित बिदर स्थानिक स्वराज्य संस्था मतदारसंघातील निवडणूक रद्द करण्याचा निकाल दिला. त्या दिवशी दुपारी ३ वाजल्यानंतर जी नावे मतदारादीमध्ये दाखल करण्यात आली आहेत, ती कलम २३ (३) मधील तरतुदींच्या विरोधात आहेत.

ही नावे चुकीच्या पद्धतीने दाखल करण्यात आल्यामुळे निवडणुकीचा निकाल बदलू शकतो. म्हणून न्यायालयाने निवडणूकच रद्द केली. सर्वोच्च न्यायालयानेही पुढे उच्च न्यायालयाचा निकाल कायम ठेवला आणि निवडणुकीसाठी नामनिर्देशनपत्रे दाखल करण्याच्या अखेेच्या दिवशी दुपारी ३ वाजल्यानंतर संबंधित मतदारसंघातील मतदारयादीत कोणताही बदल करता येणार नाही, हे स्पष्ट केले.

‘गगनयान’ची पायाभरणी

महासागरात सुरक्षितपणे उतरविणे यातील त्यांचा अनुभव आणि विशेषतः त्यांनीच केलेले यानाचे संचालन ‘गगनयान’ मोहिमेसाठी उपयुक्त ठरेल. ‘इझ्रो’च्या शास्त्रज्ञांचा आणि तंत्रज्ञांचा एक चमू ‘ऑक्सिऑम ४’ या मोहिमेच्या काळात अमेरिकेत होता. या चमूला मोहिमेचे संचालन जवळून पाहता आले. याशिवाय अवकाशातील शास्त्रीय प्रयोगांच्या तयारीपासून ते राबविण्यापर्यंतचा अनुभवही त्यांना या निमित्ताने घेता आला. एक प्रकार ‘गगनयान’ मोहिमेसाठीची रंगीत तालीम या निमित्ताने झाली. मात्र, शुक्ला यांच्या सुफळ अंतराळ यात्रेकडे केवळ अवकाश मोहिमांच्या दृष्टिकोनातून पाहता येणार नाही. देशातील विज्ञान-तंत्रज्ञानात रस असलेल्या लाखो तरुणांची मने त्यांनी प्रज्वलित केली आहेत. त्यांच्यासाठी शुक्ला हे प्रेरणास्थान असतील. खुद्द शुक्ला यांनी राकेश शर्मा यांच्याकडून प्रेरणा घेतली होती. विकासाची आकांक्षा असलेल्या भारतातील तरुणांना विविध क्षेत्रांतील नवी क्षितिजे पार करण्यासाठी अशी प्रेरक व्यक्तिमत्त्वे आवश्यक आहेत. शुक्ला यांच्यामुळे देशात अंतराळ मोहिमांबद्दल निर्माण झालेली उत्सुकता, त्यांच्या मोहिमेकडे सर्वांचे लागलेले लक्ष, ते परतल्यानंतर झालेला जल्लोश ही सकारात्मक बाब म्हणता येईल. उपग्रह उड्डाणांपासून चंद्र आणि मंगळ मोहिमांपर्यंतच्या यशस्वी कामगिरीद्वारे अवकाश तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात भारताने आपली मुद्रा उमटवली आहे. त्यामुळे या क्षेत्राला असलेले लक्ष शुक्ला यांच्या यशामुळे आणखी उजळले आहे. आता गरज आहे, ती त्यासाठी आणि एकूणच विज्ञान-तंत्रज्ञानासाठी पूरक स्थिती निर्माण करण्याची, त्यासाठीच्या पायाभूत सुविधा वाढविण्याची आणि संशोधनासाठी पोषकता निर्माण करण्याची. ‘इझ्रो’च्या मोहिमांना सकाराकडून बळ मिळत असले, तरी एकूण देशात संशोधनासाठीचा निधी अपुरा आहे. एकूण देशांतर्गत उत्पन्नाच्या एक टक्का रक्कम संशोधनाला देण्याच्या घोषणा अनेकदा झाल्या; परंतु त्या कधीच प्रत्यक्षात आल्या नाहीत. अशीच स्थिती कायम राहिल्यास शुभांशू शुक्ला यांच्यासारखे नायक अधूनमधून चमकत राहतील; परंतु देशाचा विकासासाठी आवश्यक असलेल्या शास्त्रज्ञांची, तंत्रज्ञांची फळी भक्कम होणार नाही.

पाण्यात पाय बुडवून टेवण्याचे फायदे

मॉलमध्ये किंवा मार्केटमध्ये फिरायला तर सर्वांना आवडतं, पण तिथून आल्यावर जो थकवा येतो त्याने अगदी काही काम नको नकोसं वाटतं. पण असा थकवा आपण काही वेळातच दूर करू शकता. त्यासाठी हे करा ■ एका टबमध्ये कोमट पाण्यात थोडंसं मीठ घालून आपले दोन्ही पाय बुडवा. याने थकवा दूर होतो आणि चालताना सूज आली असल्यास त्यावरही राहत मिळते. ■ ज्या लोकांना रात्री झोप न येण्याची तक्रार असते त्यांनी हा प्रयोग नक्की अमलात आणावा. झोपण्यापूर्वी कोमट

पाण्यात १५ ते २० मिनिटे पाय बुडून ठेवावे. ■ याने रक्तप्रवाह सुरळीत होतो. ■ जे लोक रात्रभर एकाच कुशीवर झोपतात, त्याने सकाळी उठून हा प्रयोग करावा. याने दिवसभर फ्रेश जाणवेल. ■ या प्रयोगाने किडनीची एनर्जी वाढते. ■ संधिवाताची तक्रार असलेल्या लोकांनी पाण्यात दालचिनी आणि काळे मिरे टाकून पाय पाण्यात ठेवावे. ■ हा प्रयोग जेवण झाल्यावर करणे योग्य ठरेल. ■ लो ब्लड प्रेशरची तक्रार असलेल्यांनी गरम पाण्यात पाय ठेवून बसू नये. मधुमेही रुग्णांनी पण हा प्रयोग करू नये.

चमकदार दातांसाठी झोपण्याच्या वेळेस करा ही कामे

■ नारळाचे तेल ऑर्गेनिक आणि नॅच्युरल टीथ व्हाईटनर आहे. नारळाच्या तेलाने तुम्ही तुमचे दात चमकवू शकता. यासाठी थोडेसे नारळाचे तेल घेऊन १५ मिनिटे तोंडात ठेवा. त्यानंतर साध्या पाण्याने चूळ भरा. यामुळे फायदा होईल. ■ दात चमकवण्यासाठी सोपा

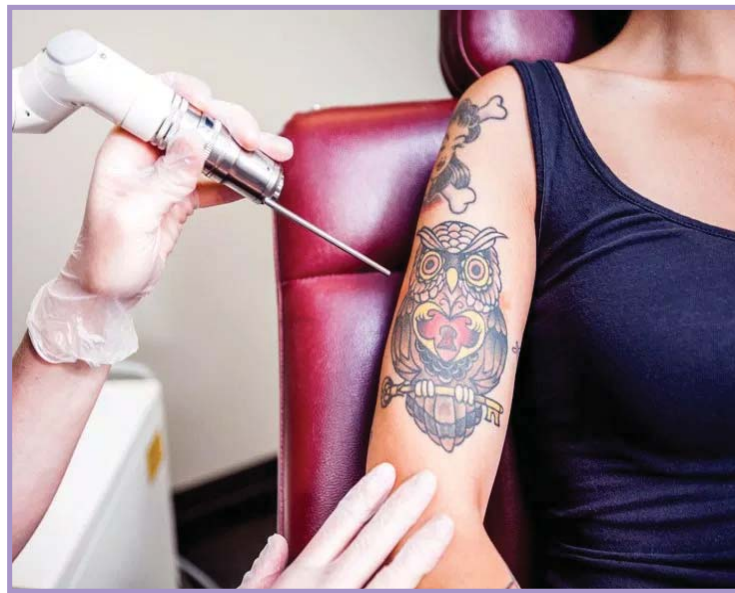
उपाय म्हणजे स्ट्रॉबेरीज. स्ट्रॉबेरीच्या गरात चिमूटभर बेकिंग सोडा मिसळा. हे मिश्रण ब्रशवर घेऊन दात घासा. यामुळे दातांवरील पिवळेपणा दूर होईल. ■ अपल सिडर व्हिनेगरही दात चमकावण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावते. याचे काही थेंब दातांवर चोळा. अधिक फायद्यासाठी सकाळी ब्रश करण्याआधी या व्हिनेगरने दात चोळा.

उत्साहाच्या भरात अनेकदा अंगावर वेगवेगळ्या ठिकाणी टॅटू काढले जातात. काहीजण आपल्या साथीदाराचे नाव टॅटूमध्ये बनवतात. पण कालांतराने नाल्यात दुरावा आल्यानंतर तेच नाव नकोसे वाटते. अशावेळेस टॅटू काढून टाकण्यासाठी नेमके काय करावे? ही प्रक्रिया त्रासदायक असते का? याबाबतचा खास सल्ला डर्मेटोलॉजिस्ट डॉ. के. खतुजा यांनी दिला आहे.

■ **टॅटू क्रीम परिणामकारक नसतात**
टॅटू निघून जाण्यासाठी क्रीम किंवा बाम यांचा वापर करण फायदेशीर नाही. कोणत्याच घरगुती उपायांनी किंवा क्रीम लावल्याने टॅटूपासून सुटका मिळत नाही. ■ **लाल किंवा पिवळ्या रंगाचे टॅटू कायमचे जाणे कठीण आहे**
प्रत्येक रंग शोषून घेण्यासाठी काही विशिष्ट वेव्हलेंथ काम करतात. त्यामुळे एकाच वेव्हलेंथमुळे सारेच रंग जाणे कठीण असते. अनेकजण काळे आणि निळे चालवणारे लेझर वापरतात. त्याचाच वापर करून लाल किंवा पिवळा रंग जाणे मुश्किल आहे. ■ **लेझर त्रासदायक ठरत नाहीत**
लेझर ट्रीटमेंटपूर्वी त्वचेवर काही सोल्युशन लावून तेथील भागातील संवेदनशीलता कमी केली जाते. त्यामुळे काही सेकंद तुम्हाला त्रास जाणवतो. लेझर किरणामुळे वातावरणातील उष्णता अधिक वाढते. म्हणूनच उपचारांदरम्यान आयवेअर दिली जातात. म्हणजे तुम्हाला काहीच दिसत नाही. ■ **हात, पाय, घोट्यावरील टॅटू काढणे कठीण आहे**
लोअर बॅकच्या भागापेक्षा बोट्याच्या

टॅटू काढून टाकण्यापूर्वी या गोष्टींकडे अवश्य लक्ष द्या!

सांध्याजवळील टॅटू काढणे कठीण असते. शरीरात रक्तवाहिन्यांजवळील भागातील टॅटू काढणे अधिक सुकर आहे. पाय, घोट किंवा हात या भागावरील टॅटू काढणे कठीण आहे. ■ **अनेक लेझर सेशन्स लागतात**
टॅटू पूर्णपणे काढून टाकण्यासाठी सुमारे १०-१५ सेशन्स लागतात. त्वचेला पुन्हा पूर्ववत होण्यासाठीदेखील वेळ द्यावा लागतो. ■ **टॅटूच्या खुणा राहतात**
टॅटू पूर्णपणे काढला तरीही त्याच्या थोड्याफार खुणा राहतात. टॅटू काढला तरीही तो कोणत्या भागावर होता हे तुमचे

मित्र नक्कीच ओळखू शकतात. ■ **लेझर ट्रीटमेंटदरम्यान बर्निंग स्मेल येतो**
टॅटू काढताना तुम्हाला काही जाणवत नसले तरीही वास येतो. यादरम्यान त्वचेवर लेझरची किरणे जेव्हा त्वचेत जातात तेव्हा laser plume घटक वातावरणात मिसळल्यानंतर बर्निंग स्मेल येतो. ■ **काही काळ दुर्गंधीचा त्रास होईल**
स्कार/डाग पडू नये, त्वचा पूर्ववत व्हावी याकरिता काही जेलचा वापर करा. पण अॅन्थेसियाचा प्रभाव जसा कमी होतो तसा काही दिवस त्रास जाणवतो.

पि्त : आपल्याला नियमित काही खाल्ले तर त्याचा त्रास होतो. खाल्लेले पचत नाही, किंवा भूकच लागत नाही. छातीत जळजळ, तेलकट किंवा दुपारच्या जेवणाव्यतिरिक्तही काही खाल्ले तरी ते पचत नाही, म्हणून मग ते किरकोळ पितावर ढकलले जाते. पण मग त्याचा अंति त्रास झाला की, मग डॉक्टरकडे जाण्यावाचून पर्याय उरत नाही. पितामुळे काही खाणे होत नाही. यामुळे एकप्रकारची त्रस्तता दिसून येते. मात्र यावर वेळीच इलाज न केल्यास याचा परिणाम

किरकोळ आजारांकडे दुर्लक्ष नको

पिप्ताचे खडे होणे आदीसारख्या समस्या निर्माण होण्याकडे दिसून येतो. मग पिप्ताचे खडे काढण्यासाठी ऑपरेशन केली जातात. **पोटदुखी** : पोटदुखीसारख्या वारंवार उद्भवणाऱ्या आजाराकडे बरेचदा दुर्लक्ष केले जाते. काही घरगुती उपाय करून किंवा अशा दुखण्यांकडे दुर्लक्ष करून ती किरकोळ म्हणून त्याकडे दुर्लक्ष केले जाते. मात्र मासिक

चेहऱ्यावर पुन्हा त्याच जागी पिंपल का येतो?

पिंपलचा त्रास टाळण्यासाठी घरगुती उपाय, उत्तम फेसवॉश वापरणे यासारखे सारे खटाटोप करता. परंतु, अनेकांमध्ये विशिष्ट काळानंतर पुन्हा त्याच जागी पिंपल येण्याची समस्या आढळून येते. पिंपल्सचे चेहऱ्यावर त्याच त्याच जागी पुन्हा येणे यामागील नेमके काय याबद्दलचा खास सल्ला डर्मेटोलॉजिस्ट डॉ. सेजल शहा यांनी दिला आहे. त्वचेच्या खाली वाढणारे पिंपल्स अनेकदा त्वचेवर दिसत नाहीत. त्वचेवरील छिद्रांमधून जेव्हा तेल बाहेर पडण्याची प्रक्रिया वाढते तेव्हा सूजही वाढते. त्वचेच्या खाली तेलामुळे गोलाकार फुगवटा निर्माण होतो. त्याचे प्रमाण तेलावर अवलंबून असते. तसेच तुम्हाला सतत चेहऱ्याला हात लावण्याची सवय असेल तर पुन्हा

त्याच जागी अॅकने वाढण्याचा धोका अधिक असतो. सतत चेहऱ्याला हात लावण्याच्या सवयीमुळे चेहऱ्यावरील मळ, तेल पुन्हा छिद्रांमध्ये ढकलला जातो. यामुळे पिंपल्सची वाढ अधिक प्रमाणात होते. **पिंपलचा त्रास कमी करण्यासाठी काय करावा ?**
पिंपलमध्ये पस निर्माण झालेला असल्यास त्याला फोडण्याचा मोह टाळा. त्याला सतत हात लावू नका. ते आपोआपच कमी होण्यासाठी थोडा वेळ द्या. किंवा डर्मेटोलॉजिस्टचा सल्ला घ्या. अनेकदा पिंपल फोडल्यानंतरही त्यातील सारा पांढरा भाग/पस बाहेर पडत नाही. त्यामुळे पुन्हा त्याजागी पिंपल वाढण्याची शक्यता निर्माण होते. म्हणूनच चेहरा पूर्णपणे स्वच्छ करण्यासाठी salicylic acid युक्त फेसवॉशचा वापर करा. यामुळे अतिरिक्त तेल काढण्यास मदत होते. benzoyl peroxide चा समावेश असलेल्या उत्पादनांची निवड केल्यास त्वचेवर वाढणारे आणि अॅकनेच्या निर्मितीला कारणीभूत ठरणाऱ्या बॅक्टेरियांचा प्रभाव कमी करण्यास मदत होते.

तज्ञांकडून तपासणी केली असता, गंभीर आजाराचे निदान झाले आणि हेच वारंवार दुर्लक्षिले गेलेले दुखणे आयुष्याची चिंता भेडसावणारे ठरले. **डोकेदुखी** : अगदी कोवळ्या वयाची मुले आपले डोके दुखते म्हणून अगदी डोके धरून बसतात. यावेळी लहान मुलांना चप्पा लागणे स्वाभाविक आहे म्हणून त्यांना चप्पा असावा असा अंदाज करून डोकेदुखीच्या आजाराकडे बरेचदा दुर्लक्ष केले जाते. शालेय जीवनात अशा तक्रारी वारंवार उद्भवताना दिसून येतात. चक्कर येणे, डोके दुखणे अशा आजाराकडे दुर्लक्ष करण्यापेक्षा लहान मुलांची काळजी घेणे आवश्यक आहे.

धकाधकीच्या जीवनात ग्रीन टीचे फायदे

आजचे धकाधकीचे जीवन, बदलती जीवनशैली, बदलते आहार यामुळे अनेक आजार डोकं वर काढत आहेत. एवढंच नाही तर वाढत्या कामाच्या तणावामुळे गेल्या काही वर्षांपासून ग्रीन टी नियमित पिणाऱ्यांच्या संख्येतसुद्धा वाढ होताना दिसत आहे. योग्य आणि नियमित प्रमाणात ग्रीन टीचे सेवन शरीरास हितकारक ठरू शकते. परंतु ग्रीन टीचे प्रमाणाबाहेर सेवन केल्यास ते आरोग्यास घातकदेखील ठरू शकते. ग्रीन टीमध्ये थेनाईन तत्व जास्त प्रमाणात असतात, त्यामुळे अमिनो अॅसिड बनते. अमिनो अॅसिड शरीरात ताजेपणा कायम ठेवण्यास मदत करते. तसेच तुम्हाला थकवा जाणवत नाही. सध्या तरुणांमध्ये आणि वृद्धांमध्ये कॅल्शियमची समस्या वेगाने वाढत आहेत. ग्रीन टीमध्ये कॅल्शियम असते जे दातांवरील किटाणू मारण्यास सक्षम असते. बॅक्टेरिया कमी झाल्याने अधिक काळापर्यंत तुमचे दात चांगले राहतात. सतत वाढत्या कामामुळे, दसरोजच्या व्यस्त वेळापत्रकामुळे रक्तदाबाच्या समस्यांमध्ये झपाट्याने वाढ होत आहे. रक्तदाबाचा त्रास असल्यास त्यावर ग्रीन टी फायदेशीर आहे. त्याचप्रमाणे हृदयरोग असणाऱ्यांसाठी ग्रीन टीचे सेवन फायदेशीर ठरते. वजन कमी करण्यासाठी ग्रीन टी उपयोगी ठरते. ग्रीन टी प्यायल्याने शरीरातील मेटाबॉलिज्म रेट वाढतो ज्यामुळे पाचनक्रिया सुरळीत होते.

● संसर्ग होणे –

पिअर्सिंग करताना विशेष काळजी घेतली पाहिजे. त्यासोबतच एखाद्या एक्सपर्ट व्यक्तीकडून हे करून घ्यावं. कारण अनेक वेळा हलगर्जीपणामुळे पिअर्सिंग करताना रक्तात संसर्ग होण्याची शक्यता असते. त्यामुळे जर संसर्ग झाल्याची शक्यता निर्माण झाल्यास त्वरित डॉक्टरांकडे जावे.

● अॅलर्जी होणे–

विशिष्ट धातूंचा वापर करून शरीरावर बॉडी पिअर्सिंग करण्यात येतं. काही जणांची त्वचा सेन्सेटिव्ह असते. त्यामुळे अशा व्यक्तींना या धातूंपासून अॅलर्जी होण्याची शक्यता असते. त्यामुळे अनेक वेळा बॉडी पिअर्सिंग केल्यानंतर सूज

येणे, रॅशेस येणे यासारख्या समस्या निर्माण होतात. **● अतिरिक्त रक्तस्त्राव–**
बॉडी पिअर्सिंग करताना कधी कधी सुई चुकीच्या ठिकाणी टोचली जाते. परिणामी, अशा ठिकाणाहून

तरुणाईमध्ये पिअर्सिंगची मोठ्या प्रमाणावर क्रेझ दिसून येत आहे. मात्र, पिअर्सिंग करताना काही गोष्टींची विशेष काळजी घेतली पाहिजे. पिअर्सिंग म्हणजे शरीरावरील काही भागांवर रिंग किंवा अन्य एखाद्या दागिना टोचून घेणे. यामध्ये अनेक जण कान, नाक, भुवयी किंवा ओठांवर टोचून घेतात. मात्र, अनेक वेळा शरीरावर टोचून घेतल्यानंतर त्याकडे दुर्लक्ष केल्यास अनेक समस्या निर्माण होऊ शकतात.

रक्तस्त्राव होण्यास सुरुवात होते. त्यामुळे पिअर्सिंग करताना विशेष काळजी घेण्याची गरज असते.

● तज्ज्ञ व्यक्तीकडून पिअर्सिंग करावे –

पिअर्सिंग कधीही या क्षेत्रातील तज्ज्ञ किंवा योग्य प्रशिक्षित व्यक्तीकडून करून घ्यावं. कमी अनुभवी व्य तकडून पिअर्सिंग करून घेतलं. तर त्याचा थेट परिणाम तुमच्या शरीरावर होऊ शकतो. चुकीच्या ठिकाणी पिअर्सिंग करून घेतल्या तर या ठिकाणाचा भाग मृत होण्याची शक्यता असते.

काळे, दाट, सुंदर केसांसाठी ऑलिव्ह ऑइलचा वापर

जास्त उन्हात केसांच्या अनेक समस्या निर्माण होतात. शरीराची विशेष काळजी घेणं या वेळी गरजेचं असतं. गर्मीमुळे घाम, ओलसरपणामुळे केस अधिकच खराब व्हायला लागतात. त्यात बदललेल्या जीवनशैलीचा आणि खाण्या-पिण्याचा परिणाम... अशात केसांची योग्य ती काळजी घेणं गरजेचं असतं... त्यासाठी ऑलिव्ह ऑइल उपयुक्त आहे.

● ऑलिव्ह ऑइलनं केसांची मसाज करा. हे एक उत्तम कंडिशनर आहे. ● ऑलिव्ह ऑइल एक अँटी ऑक्सिडेंटचं काम करतं. त्यामुळं डँड्रफ आणि केस पांढरे होण्यापासून वाचतात. ● जर

आपण केसांसाठी होममेड ट्रिटमेंट घेऊ इच्छिता तर ऑलिव्ह ऑइल बेस्ट आहे. ते आपले केस हेल्दी करतात. ● ऑलिव्ह ऑइलमध्ये मोनो सॅच्युरेटेड फॅटी अॅसिड असतं. जे केसांना नैसर्गिक ओलावा देतं.

● ऑलिव्ह ऑइल त्वचेसाठीही फायद्याचे आहे. यानं मालिश केल्यास त्वचेतील ओलावा टिकून राहतो.

संशोधनानुसार, हँड ड्रायरखाली हात सुकवल्याने आपल्या स्वच्छ हातावर पुन्हा जंतू किंवा बॅक्टेरिया बसण्याची शक्यता असते. ड्रायरच्या वापरामुळे हवेतील 'बॅक्टेरियल पॉथजीन स्पोअर्स' धारांमध्ये शिरू शकतात. ज्यामुळे आरोग्य धोक्यात येण्याची शक्यता आहे. हँड ड्रायरच्या वापराने हातावर अधिक बॅक्टेरिया येण्याची शक्यता असते. टॉयलेटमध्ये असणाऱ्या हवेत फ्लोटिंग बॅक्टेरिया असतात. त्यापैकी आपण हँड ड्रायरचा वापर करतो, त्या वेळी ते बॅक्टेरिया हातावर चिकटण्याची शक्यता असते. या बॅक्टेरियामुळे अनेक आजारी होऊ शकतात, असे सेंट जॉर्ज रुग्णालयाचे

वैद्यकीय अधीक्षक डॉ. मधुकर गायकवाड यांनी सांगितलं. सशोधकांनी एक प्लेट ३० सेकंद हँड ड्रायरखाली धरली. या प्लेटवर १८ ते ६० विविध बॅक्टेरिया जमा झालेले दिसले. पण हँड ड्रायरच्या आतील बाजूस मात्र कमी प्रमाणात बॅक्टेरिया होते. हँड ड्रायर बंद करूनही प्लेट दोन मिनिटे धरली. त्या प्लेटवर कमी प्रमाणात बॅक्टेरिया आढळून आले. ही प्लेट पुन्हा टॉयलेटमध्ये फेन सुरू ठेवून २० मिनिटे धरण्यात आली. मात्र, या मशीनशिवाय आपण टॉवेल किंवा टिशू वापरू शकतो आणि या मशीनचा वापर टाळू शकतो, असा सल्ला तज्ज्ञांनी दिलाय.

डायबेटिसपासून स्वताचे रक्षण करण्यासाठी हे टाळा

सध्या जगातील सर्वात जास्त भेडसावणारी समस्या म्हणजे डायबेटिस... जगात भारत हा डायबेटिसचा मोठा बळी आहे. भारतात डायबेटिसग्रस्त लोकांची संख्या नवनवे आकडे पार करतये. डायबेटिस पूर्णपणे बरा करता येत नसला तरी काही प्रमाणात रोखला जाऊ शकतो. त्यापासून स्वतःचे रक्षण करता येते. त्यामुळेदुखी या विकाराचे बळी होऊ नये म्हणून काही काळजी घेणे आवश्यक आहे.

● वजन घटवा

तुम्ही जर स्थूल असाल तर तुमचे वजन कमी करण्याचा प्रयत्न करा. जास्त वजन हे डायबेटिस होण्यासाठी पूरक असते. वजन घटवल्याने शरीरात तयार होणाऱ्या इन्शुलिनमध्ये वाढ होते आणि त्यामुळे मधुमेहाचा धोका कमी होण्यास मदत होते.

● नाश्ता करा

सकाळी उठल्यानंतर दोन ते तीन तासांत नाश्ता करण्याची सवय स्वतःला लावून घ्या. यामुळे डायबेटिसचा धोका कमी होण्यास मदत होते. नाश्ता करणे अजिबात टाळू नका.

● तंतूमय (फायबर) पदार्थांचे सेवन करा

आहारात फळे, भाज्या, डाळी आणि टणक कवचाच्या फळांचा समावेश करा. तंतूमय पदार्थांचा आहारात समावेश असणे फार गरजेचे आहे. आहारातून शरीरात येणाऱ्या शर्करेचे प्रमाण कमी करण्यास हे पदार्थ मदत करतात.

● शारीरिक

व्यायाम

नियमित व्यायाम करणे तुमच्या आरोग्यासाठी गरजेचे आहे. व्यायामामुळे केवळ वजन कमी होते असे नाही, तर शरीरात उत्पन्न होणारे इन्शुलिन योग्य पद्धतीने वापरले जाते. त्यामुळे डायबेटिसचा धोका कमी होतो. **● धूम्रपान टाळा**
तुम्ही जर धूम्रपान करत असाल तर ते आताच बंद करा. टाईप २ चा डायबेटिस धूम्रपानामुळे होण्याची मोठ्या प्रमाणात शक्यता असते. त्यामुळे या कारणांला बगल देणे गरजेचे आहे.

हँड ड्रायरखाली हात सुकवणं धोकादायक, जाणून घ्या याचे कारण

हॉटेल, थिएटरमध्ये, 'हँड ड्रायर' खाली हात सुकवणं सर्वाधिक धोकादायक असल्याचं एका संशोधनातून समोर आलंय. टॉयलेटमध्ये हँड ड्रायरमुळे हात आणि शरीरावर बॅक्टेरिया चिकटण्याची शक्यता जास्त असून तज्ञ डॉक्टरांनी याला दुजोरा दिला आहे.

विमानतळ, रेस्टॉरंट, कॉर्पोरेट ऑफिस किंवा शहरातील काही टॉयलेटमध्ये हात सुकवण्यासाठी हँड ड्रायरचा वापर केला जातो. ओले हात सुकवण्यासाठी हँड ड्रायरखाली काही सेकंद हात धरले जातात. त्यामुळे हात कोरडे होतात. पण अशा पद्धतीने हात सुकवणं आरोग्यासाठी घातक आहे. अॅलर्जीड आणि इन्वॉयर्नमेंटल मायक्रोबायोलॉगी जर्नलमध्ये छापण्यात आलेल्या एका

संशोधनानुसार, हँड ड्रायरखाली हात सुकवल्याने आपल्या स्वच्छ हातावर पुन्हा जंतू किंवा बॅक्टेरिया बसण्याची शक्यता असते. ड्रायरच्या वापरामुळे हवेतील 'बॅक्टेरियल पॉथजीन स्पोअर्स' धारांमध्ये शिरू शकतात. ज्यामुळे आरोग्य धोक्यात येण्याची शक्यता आहे. हँड ड्रायरच्या वापराने हातावर अधिक बॅक्टेरिया येण्याची शक्यता असते. टॉयलेटमध्ये असणाऱ्या हवेत फ्लोटिंग बॅक्टेरिया असतात. त्यापैकी आपण हँड ड्रायरचा वापर करतो, त्या वेळी ते बॅक्टेरिया हातावर चिकटण्याची शक्यता असते. या बॅक्टेरियामुळे अनेक आजारी होऊ शकतात, असे सेंट जॉर्ज रुग्णालयाचे

वैद्यकीय अधीक्षक डॉ. मधुकर गायकवाड यांनी सांगितलं. सशोधकांनी एक प्लेट ३० सेकंद हँड ड्रायरखाली धरली. या प्लेटवर १८ ते ६० विविध बॅक्टेरिया जमा झालेले दिसले. पण हँड ड्रायरच्या आतील बाजूस मात्र कमी प्रमाणात बॅक्टेरिया होते. हँड ड्रायर बंद करूनही प्लेट दोन मिनिटे धरली. त्या प्लेटवर कमी प्रमाणात बॅक्टेरिया आढळून आले. ही प्लेट पुन्हा टॉयलेटमध्ये फेन सुरू ठेवून २० मिनिटे धरण्यात आली. मात्र, या मशीनशिवाय आपण टॉवेल किंवा टिशू वापरू शकतो आणि या मशीनचा वापर टाळू शकतो, असा सल्ला तज्ज्ञांनी दिलाय.

► **विविध उपक्रमांमध्ये लोकसहभागवावर भर** : शहरातील मुख्य रस्ते, चौकांप्रमाणेच दुर्लक्षित जागा, पडीक ठिकाणे, खाडीकिनारे यांच्या स्वच्छतेकडे विशेष लक्ष देत नागरिकांच्या उत्स्फूर्त सहभागालाून व्यापक प्रमाणात स्वच्छता मोहीमा हाती घेण्यात आल्या. सर्वसाधारणपणे सार्वजनिक सुडोच्या दिवशी अनेक स्वयंसेवी संस्था-संघटनांनी व स्वच्छताप्रेमी नागरिकांनी या स्वच्छता उपक्रमांमध्ये मोठ्या संख्येने सहभाग घेऊन या मोहीमा यशस्वी केल्या. विशेष म्हणजे अनेक मोहीमांमध्ये महिला, ज्येष्ठ नागरिक अगदी तृतीयपंथी नागरिकही उत्साहाने सहभागी झाले. शहरातील मुख्य सायन पनवेल महामार्ग, ठाणे बेलापूर मार्ग या २ मोठ्या मार्गांवर तसेच आशियातील सर्वात मोठे एपीएमसी मार्केट, रेल्वे स्टेशनन्स, मार्केट, डेपो अशा वर्दळीच्या ठिकाणी विशेष स्वच्छता मोहीमांचे नियमित आयोजन करण्यात आले. यामध्ये विविध स्वयंसेवी संस्थांसोबत श्रीनानासाहेब धर्माधिकारी प्रतिष्ठान यांच्या हजारो श्रीसदस्यांनीही उत्स्फूर्त सहभाग घेतला. ‘स्वच्छता ही सेवा’ व प्रत्येक मोहीमामध्ये नागरिकांसह शहराचे उद्याचे नागरिक असणाऱ्या एनएसएस व एनसीसी विद्यार्थी - युवकांचा मोठ्या संख्येने उत्साही सहभाग राहिला. या सर्वांच्या एकत्रित सहभागालाून शहरात स्वच्छतेची चळवळ उभी राहिल्याचे

स्वच्छताविषयक सातत्यपूर्ण उपक्रम आयोजनातून शहरात स्वच्छतेची चळवळ उभी राहिल्याचे चित्र

चित्र अनुभवायला मिळाले.

► **‘सफाई अपनाओ झ बिमारी भागे (एसएबीबी)’ अभियान** : ‘डॉक्टर्स डे’चे औचित्य साधून महानगरपालिकेच्या वाशी सार्वजनिक रुग्णालयात या अभियानाची उत्साही सुरुवात करण्यात आली. सर्व आठही विभागांत महिनाभर विविध उपक्रम राबविण्यात आले. त्यामध्ये स्थानिक नागरिकांच्या व्यापक सहभागवावर भर देण्यात आला. ९४,०००+ विद्यार्थ्यांनी सहभागी घेतलेला आरोग्यविषयक जागरुकतेचा सुप्रसिद्ध बालरोगतज्ञांसह फेसबुक लाईव्ह उपक्रम उत्साहाने साजरा झाला. ह्वेन विथ डॉक्टर्सह हाफ मॅरिथॉन यासारख्या विविध कार्यक्रमांच्या माध्यमातून स्वच्छता आणि तंदुरुस्ती याविषयी जनजागृती करण्यात आली.

► **गुठली रिटर्न्स मोहीम** : जागतिक पर्यावरण दिनाचे औचित्य साधून नवी मुंबई महानगरपालिकेने राबविलेल्या ‘गुठली रिटर्न्स’ अर्थात खाऊन झालेल्या आण्याच्या कोयी संकलित करून त्यापासून आण्याची रोपे तयार करण्याची मोहीम यशस्वीपणे राबवित तब्बल ५३,००० हून अधिक आण्याच्या कोयी संकलित केल्या. रेड एफएम व आरजे मलिफा यांच्या सहभागाने, ही मोहीम यशस्वीरित्या

राबविण्यात आली.

► **स्वच्छ मॅरिथॉन** : स्वच्छता आणि आरोग्य यांची सांगड घालत पाम बीच मार्गावर स्वच्छ मॅरिथॉन २०२४ आयोजित करण्यात आली होती. यामध्ये विविध वयोगटातील ६ हजारहून अधिक नागरिकांनी उत्साहाने सहभागी होत स्वच्छता संदेश प्रसारित केला.

► **स्वच्छता सायक्लोथॉन** : पर्यावरण जागरुकता वाढविण्यासाठी आणि प्लास्टिकला नाकारण्यासाठी केंद्र सरकारच्या स्वच्छ हवा कार्यक्रमांतर्गत आयोजित स्वच्छता सायक्लोथॉनमध्ये ५०० हून अधिक नागरिक उत्साहाने सहभागी झाले.

► **स्वच्छता महोत्सव २०२४** : शहर स्वच्छतेसाठी दररोज मॉलिक योगदान देणाऱ्या स्वच्छतामित्रांबद्दल कुत्रज्ञात व्यक्त करणारा एक भव्यतम उत्साही उपक्रम स्वच्छता महोत्सवाच्या स्वरूपात सांस्कृतिक सादरीकरणालाून आयोजित करण्यात आला. यामध्ये स्वच्छताकामींप्रमाणेच विद्यार्थ्यांनीही ५ हजारहून अधिक संख्येने उपस्थित राहून हा स्वच्छ महोत्सव यशस्वी केला.

► **शहराचे उद्याचे नागरिक असणा-या विद्यार्थी सहभागालाून स्वच्छ मतदान उपक्रम** : विद्यार्थ्यांना

राज्याच्या नगरविकास राज्यमंत्री माधुरी मिसाळ व महापालिका आयुक्त डॉ.कैलास शिंदे यांनी पुरस्कार स्विकारला. याप्रसंगी व्यासपीठावर शहर अभियंता शिरीष आरदवाड उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाप्रसंगी घनकचरा व्यवस्थापन विभागाचे उपआयुक्त डॉ.अजय गडदे व सिता काळे, अतिरिक्त शहर अभियंता अरविंद शिंदे, परिवहन व्यवस्थापक योगेश कडुस्कर तसेच विशेषत्वाने प्रातिनिधिक स्वरूपात २ स्वच्छतामित्र व २ स्वच्छतासखी यादेखील उपस्थित होत्या.

शहराला मिळालेल्या उच्च मानांकनाचे

श्रेय पालिका आयुक्त डॉ. कैलास शिंदे यांनी राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे आणि अंजित पवार, वनमंत्री गणेश नाईक, खासदार नरेश म्हस्के, आमदार मंदा म्हात्रे, स्वच्छ नवी मुंबईचे ब्रँड अम्बेसेडर पद्मश्री शंकर महादेवन, पद्मश्री अच्युत पालव, शुभम वनमाळी, लोकप्रतिनिधी, स्वच्छतामित्र व स्वच्छतासखी आणि सफाईमित्र तसेच महापालिका अधिकारी-कर्मचारी, स्वच्छताप्रेमी नागरिक, सामाजिक संस्था व मंडळा, ज्येष्ठ नागरिक संघटना, तृतीयपंथी, पत्रकार, शिक्षक आणि विद्यार्थी उद्योजकांना दिले आहे.

► **स्वच्छतामित्रांना कल्याणकारी योजनांचा लाभ व आरोग्याची काळजी** : स्वच्छतामित्रांना प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना आणि प्रधानमंत्री विमा सुरक्षा योजना त्याचप्रमाणे महात्मा फुले जन आरोग्य योजना, आयुष्मान भारत झू प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना यांचा लाभ उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. स्वच्छताकामींच्या आरोग्याची काळजी घेत त्यांची आरोग्य तपासणी करण्यात येते तसेच त्यांना नवी मुंबई महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात विनामूल्य उपचार सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येते.

► **स्वच्छताकामींसाठी नाटयप्रयोग आयोजन** : स्वच्छताकामींच्या जीवनानुभवावर आधारित ‘अंधे जहां के अंधे रास्ते’ हा विशेष नाटयप्रयोग विष्णुदास भावे नाटयगृहात खास स्वच्छताकामींसाठी आयोजित करण्यात आला होता. स्वच्छताकामींच्या जीवनानुभवावर आधारित हे नाटक बघताना उपस्थित स्वच्छताकामीं भारवून गेले.

► **स्वच्छता ई-बुलेटिन** : स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत राबविण्यात देणाऱ्या उपक्रमांची माहिती देणारे आणि जागरुकता व वर्तन बदल तसेच भागधारकांच्या सहभागाच्या चालना देणाऱ्यासाठी सर्वोत्तम पद्धतीवर प्रकाश टाकणारे ‘ई बुलेटिन’ ऑनलाईन प्रकाशित करण्याचा अभिनव उपक्रम राबविण्यास सुरुवात करण्यात आली.

उरणमधील रस्त्यांचे पादचारी आणि वाहनचालकांना आवताण

► **उरण** : महाराष्ट्रात रस्ते आणि खड्डे यांचे अतूट नाते आहे. याची प्रचिती उरणमध्येही येते. उरण परिसरात सार्वजनिक बांधकाम विभाग, राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, सिडको, जेएनपीए आदी विभागाने बांधलेल्या रस्त्यांचे जाळे आहे. मात्र यापैकी बहुतांश रस्त्यावर पडलेल्या जीवघेणे खड्डे अपघाताला आमंत्रण देणारे आणि वाहतुकीला अडथळा निर्माण करत आहेत. मात्र, याचे कोणत्याही यंत्रणेला देणेघेणे नसल्याने हे रस्ते खड्ड्यांत पडायला या, असे वाहनचालक आणि पादचाऱ्यांना आवताण देत असल्याचे चित्र आहे. उरण नगरपरिषदेने एमएमआरडीएच्या माध्यमातून शहरात कोट्यवधींचा निधी खर्च करून रस्त्यांचे काँक्रीटकरण केले होते. या रस्त्यांची आता दुर्दशा झाली आहे. अनेक रस्त्यांचे काँक्रीटकरणच झालेले नाही. काही रस्ते काँक्रीटकरणाच्या प्रतीक्षेत आहेत. मोरा, कुंभार वाडा हे खड्ड्यांचे रस्ते बनले आहेत. जुन्या डांबरी रस्त्यांवरील खड्डे बुजवताना तकलादू कामे केल्यामुळे पावसात खडी वाहून गेली आहे. त्यामुळे पुन्हा खड्डेदर्शन सुरू झाले आहे. हे खड्डे खड्डे कंत्राटदाराकडून पुन्हा बुजवण्यात येतील, अशी माहिती उरण नगरपरिषदेचे नगर अभियंता निखिल दोरे यांनी दिली.

पावसाळ्यातील खड्डे तात्पुरते बुजवण्यासाठी खडी, ग्रीटवा वापर केला जातो. पुढे पावसाचा संपल्यावर रस्त्यांची दुरुस्ती केली जाते. या कामासाठी आर्थिक तरतूद असते. या कामांची बिले वेळोवेळी अदा केली जातात. मात्र, त्याची आकडेवारीही माहिती देण्यात सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कार्यालयाने असमर्थता व्यक्त केली.

उरण परिसरातील जेएनपीए, एनएचआय, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सिडकोच्या अखत्यारीत असलेल्या काही रस्त्यांची खड्ड्यांमुळे चाळण झाली आहे. गव्हाण फाटा ते चिरनेर, चिल्लें-दिघोडे, कोप्रोली-खोपटा, खोपटा पूल, चारफाटा-करंजा, चारफाटा-ओएनजीसी, जासई-गव्हाण, नवघर, पागोट, द्रोणागिरी आदी परिसरातील बहुतांश रस्ते

“उरण परिसरातील अनेक रस्त्यांवर भले मोठे जीवघेणे खड्डे आहेत. पावसाचे पाणी खड्ड्यात साचल्याने वाहनचालकांना खड्ड्यांचा अंदाज येत नाही. त्यामुळे हे खड्डे अपघाताला आमंत्रण देत आहेत शिवाय वाहतुकीलाही अडथळा ठरत आहेत. त्यामुळे या रस्त्यांची तातडीने दुरुस्ती करण्याची मागणी संबंधित विभागाकडे करण्यात आली आहे.”

—**जी. एम. पुजावर, वरिष्ठ पोलिस निरीक्षक, न्हावा-शेवा बंदर वाहतूक नियंत्रण विभाग**

“खड्डे बुजवणे, नादुरुस्त रस्त्याच्या कामासाठी सिडकोच्या डिझास्टर सेलकडे तक्रार केली तर कामांची पूर्तता केली जाते. खडी, काँक्रीट टिकत नसल्याने ग्री-मास्टरपूर्व कामांसाठी कोल्ड मिक्सचा वापर केला जात आहे. यासाठी काळप्रमाणे निधीची तरतूद केली जात आहे.”

—**अरविंद शिंदे, कार्यकारी अभियंता, सिडको उरण- द्रोणागिरी नोंड -सिमात कुथे, माजी सरपंच, बेणसे**

मुर्बाड रेल्वेचा आवाज विधानभवनात दबला... ५० टक्के निधीची घोषणा गायब, प्रकल्प पुन्हा अडगळीत

► **मुर्बाड** : गेली अनेक वर्षे अधिवेशनांमध्ये चर्चेचा विषय ठरलेला मुर्बाड रेल्वे प्रकल्प यंदाच्या पावसाळी अधिवेशनात पूर्णपणे दुर्लक्षित राहिला आहे. मुख्यमंत्री, उपमुख्यमंत्री आणि अर्थमंत्री यांच्याकडून नेहमीच्या ५० टक्के निधीच्या घोषणेसुद्धा यावेळी करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे मुर्बाडकरांमध्ये तीव्र नाराजी पसरली आहे.

दर अधिवेशनात मुर्बाड रेल्वेसाठी ५०% निधी देण्याची भाषा केली जात होती. विविध खासदार, आमदार, नेतेमंडळी वेगवेगळ्या पद्धतीने या

मुर्बाडकरांसाठी अजूनही रेल्वे स्वप्नच
राजकीय नेत्यांमध्ये श्रेयासाठी स्पर्धा सुरू असली तरी प्रत्यक्षात मुर्बाडकरांना अजूनही रेल्वे स्वप्नच वाटते. कुणी हॉटेलच्या मंतीवर रेल्वेचे फोटो लावतात, कुणी विद्यार्थ्यांना ‘रेल्वे येणारच’ असे सांगून आशा दाखवतात. पण हे स्वप्न केवळ कागदावरच राहिले आहे. आता राजकीय श्रेय बाजूला ठेवून, खऱ्या अर्थाने निधी जाहीर करून आणि प्रत्यक्ष काम सुरू करून मुर्बाड रेल्वे प्रत्यक्षात यावी, हीच मुर्बाडकरांची स्पष्ट आणि ठाम मागणी आहे.

प्रकल्पाची पोकळ प्रसारमोहीम करीत आले. कधी स्टेशन भूमिपूजन, कधी मोजणी, तर कधी नव्या मार्गाचे प्रस्तावाचे गाजर दाखवले जाते, मात्र आजतागायत प्रत्यक्ष कामाला सुरुवात झालेली नाही. मुर्बाड रेल्वे कोणत्या मार्गाने

जावी, हे ठरवतानाही अनेक वाद निर्माण झाले. बदलापूर, अंबरनाथ, उल्हासनगर की टि-टवाळा? या वादामुळे प्रकल्पाची दिशा हरवली आहे. अशातच केंद्र सरकारच्या अर्थसंकल्पातही मुर्बाड रेल्वेचा कुठेही उल्लेख नसल्याचे स्पष्ट झाले आहे. का-

ही लोकप्रतिनिधींनी पत्रव्यवहार केल्याचे सांगितले जात असले तरी प्रत्यक्षात निधीची कोणतोही तरतूद झालेली नाही. या प्रकल्पासाठी अधिसूचित झालेल्या जमिनींमुळे शेेतकऱ्यांच्या सातबारा उताऱ्यावर प्रकल्प आरक्षित

असल्याची नोंद आहे. त्यामुळे तेथे कोणताही बांधकाम प्रकल्प किंवा अन्य विकासकामे शक्य होत नाहीत. या स्थितीत अनेक शेतकरी अडकून पडले असून त्यांचं भविष्यही अंधारात गेलं आहे.

विशेष म्हणजे, मुर्बाड-कल्याण राष्ट्रीय महामार्ग, समृद्धी महामार्ग वा वडोदरा मागासाठी मात्र हजारो कोटींचा निधी मंजूर केला जातो. मुर्बाडसारखा दुर्गम तालुका रेल्वेच्या मूलभूत सुविधेपासून वंचित राहत आ-हे, हे दुर्दैव असल्याची भावना स्थानिकांनी व्यक्त केली आहे.

दूरशेतमधील अवजड वाहतूक मंगळवारपर्यंत बंद प्रांताधिकाऱ्यांच्या आश्रवासनानंतर जलसमाधी आंदोलन स्थगित

दोन वर्षांपासून बेकायदा गौण खनिज वाहतूक केली जात असल्याचा आरोप आहे. शिवाय ही अवजड वाहने गावातील रस्त्यांवरून जात असल्याने अपघात वाढले आहेत. त्यामुळे विद्यार्थी, ग्रामस्थ घाबरले आहेत. ही बेकायदा गौण खनिज वाहतूक थांबवावी आणि गावातून अवजड वाहतूक बंद कर-ावी यासाठी दोन वर्षांपासून दूरशेत ग्रामस्थ आणि सामाजिक कार्यकर्ते पत्र, निवेदने देत आहेत. याकडे प्रशासनाने कायम दुर्लक्ष केले. अखेर गेल्या महिन्यात ग्रामस्थांनी दूरशेत

फाटा येथे रास्ता रोको आंदोलन करून प्रशासनाचे लक्ष वेधल्यानंतर १५ दिवसांत दगड खाणमालकांना स्वतंत्र रस्ता बनवण्यासंदर्भात तहसीलदार तानाजी शेजाड यांनी पत्र काढले होते. प्रत्यक्षात एक महिना उलटला तरी पर्यायी रस्त्याच्या कामाला सुरुवात करण्यात आली नाही. उलट ग्रामस्थांना विश्र्वासात न घेता बाळगंगा नदीत जेएसडब्ल्यूच प्रदूषणकारी स्लॅगचा भयवळ असून आधीच पूरग्रस्त असलेल्या दूरशेत गावाला दगडखान मालकांकडून पाण्यात बुडवण्याचा प्रयत्न झाला. यात तहसीलदार किंवा महसूल अधिकाऱ्यांनी हस्तक्षेप केला ना विरोध केला. त्यामुळे दूरशेत ग्रामस्थांनी या बेकायदा गौण खनिज वाहतूकविरोधात बंद करून भयमुक्त रस्त्यासाठी उदय गावंड, मिलिंद गावंड, अजय भोईर, जयेश म्हात्रे, नितेश डंगर या तरुणांच्या नेतृत्वाखाली ग्रामस्थांचे जलसमाधी आंदोलन केले.

तृतीयपंथी नागरिकांकडून स्वच्छता जनजागृती नवी मुंबईत पोलीस आणि पालिका यांचा उपक्रम

सेक्टर-९ वाशी येथील फळ व भाजी मार्केटमध्ये जाऊन स्वच्छताविषयक जनजागृतीपर पत्रकांचे वाटप केले. यावेळी व्यावसायिकांना कचरा वेगवेगळ्या ठेवण्याचे महत्त्व

सांगितले व भाजी व फळांचा कचरा योग्य ठिकाणी ठेवण्याचे आवाहन केले. तसेच विक्रेत्यांनी आणि ग्राहकनाही प्लास्टिक-एवजी कापडी पिशव्यांचा वापर करण्याचा आग्रह धरला, असेही

मालक, चालकांमध्ये कचरा वर्गीकरण तसेच एकल वापर प्लास्टिक बंदी या विषयी हातात ‘सफाई अपनाओ-बिमारी भागाओ’ अभियानाचे फलक दाखवित जनजागृती केली. वाशी विभागात राबविण्यात आलेल्या प्लास्टिक प्रतिबंधात्मक मोहिमेत प्लास्टिकचा वापर आढळलेल्या व्यावसायिकाकडून दंडात्मक रक्कम वसूल करण्यात आली. तसेच सार्वजनिक ठिकाणी कचरा टाकून उपद्रव करणाऱ्या ३ व्यावसायिकांकडून दंड वसूल करण्यात आला. कोपरखैरणे विभागातील एमआयडीसी परिसरात स-हा.आयुक्त भरत धांडे व स्वच्छता अधिकारी राजूसिंह चव्हाण यांच्या नियंत्रणाखाली प्लास्टिक प्रतिबंधात्मक भरारी पथकाने एकल वापर प्लास्टिक आढळल्याने भास्कर डेअरी यांच्याकडून दंडात्मक वसुली केली.

‘त्या’ रिश्का चालकास अटक तर साथीदार फारर

► **भिवंडी** : अल्पवयीन शाळकरी मुलीच्या अपहरणाचा प्रयत्न करणाऱ्या रिश्का चालकास ताब्यात घेऊन बेदुध्या टोकण्यात शांतीनगर पोलीसना यश आले आहे. असमर अली शाबीर अली शेख (३५) असे अटक केलेल्या रिश्का चालकाचे नाव आहे. तर त्याच्या साथीदाराचा शोध पोलीस घेत आहेत. शहर परिसरात राहणारी १६ वर्षीय अल्पवयीन तरुणी बुधवार ९ जुलै रोजी दुपारी १२ वाजता शाळेत जाण्यासाठी रिश्काने निघाली असता रिश्का रामनगर येथील पाण्याच्या टाकी जवळील शा-ळेजवळ आली असता विद्यार्थिनीने चालकास रिश्का थांबविण्यास सांगितली.

मात्र रिश्का चालकाचे रिश्का न थांबविता पुढील बाजुस नेऊन मुलीस जबरदस्तीने पळवून नेण्याचा प्रयत्न केला होता.त्यावेळी प्रसंगावधान राखत विद्यार्थिनीने स्कूलबॅग मधील कंपास पेटी मध्ये असलेले कर्कटकने रिश्कावाल्यास मारले आणि शेजारील बसलेल्या त्याच्या साथीदारास धक्का मारून रिश्कातून उडी मारून स्वतःची सुटका करून घेतली. त्यानंतर विद्यार्थिनी शाळेत पोहचली होती.

घरी आल्यावर तिने आपल्या सोबत घडलेली प्रसंग आई वडिलांना सांगितला. त्यानंतर शुक्रवा-री विद्यार्थिनीच्या तक्रारीनंतर अज्ञात रिश्काचालक व त्याचा साथीदार अशा दोघांविरोधात गुन्हा दाखल केला. पोलीसांनी घटनेचे गांभीर्य ओळखून विद्यार्थिनीने दिलेल्या वर्णनावरून रिश्का चालकाचा

शोध सुरू केला होता. त्यातच गुन्हाचा तपास सुरू असताना परिसरातील सीसीटीवी फुटेजच्या आधारे पोलीसांनी १३ जुलै रोजी फातिमा नगर येथे सापळा रचून रिश्का चालकास ताब्यात घेऊन अटक केली. रिश्का चालकास १४ जुलै रोजी न्यायालयात हजर केले असता त्यास न्यायालयीन कोर्टाडी रिमांड मंजूर करण्यात आली आहे. पुढील तपास पोलीस तपास करत आहेत. तसेच त्याच्या साथीदाराचा शोध पोलीसांकडून सुरू आहे.

ही कामगिरी पोलीस उपायुक्त शशीकांत बोराटे, शांतीनगर पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक विनायक गायकवाड, पोलीस निरीक्षक (प्रशा) विनोद पाटील, पोलीस निरीक्षक (गुन्हे) अतुल अड्डकर यांचे मार्गदर्शनाखाली सह पोलीस निरीक्षक योगेश गायकर, पोलीस उपनिरीक्षक कालु गवारी, पोलीस हवालदार सतेश पवार, संतोष मोरे, पोलीस कर्मचारी दिनेश भुरकुड,किरण जाधव, पोलीस शिपाई रवि पाटील, गणेश कांबळे आदी पोलीस पथकाने केली आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटिंग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पूर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मदिराजवळ, भाईंदर (पूर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षध्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधित वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi Industrial Estate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra**, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik, Mo.7400001474, Email Id : marathiekikaran2021@gmail.com**